Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Elintarvike- ja juoma-alan EU-teollisuuspolitiikka”

(2015/C 332/04)

Esittelijä: Ludvík JÍROVEC

Toinen esittelijä: Edwin CALLEJA

Euroopan talous- ja sosiaalikomitea päätti 10. heinäkuuta 2014 työjärjestyksensä 29 artiklan 2 kohdan nojalla antaa oma-aloitteisen lausunnon aiheesta

”Elintarvike- ja juoma-ala”.

Asian valmistelusta vastannut neuvoa-antava valiokunta ”teollisuuden muutokset” antoi lausuntonsa 4. toukokuuta 2015.

Euroopan talous- ja sosiaalikomitea hyväksyi 27.–28. toukokuuta 2015 pitämässään 508. täysistunnossa (toukokuun 27. päivän kokouksessa) seuraavan lausunnon. Äänestyksessä annettiin 151 ääntä puolesta ja 1 vastaan 5:n pidättyessä äänestämästä.

1. **Päätelmät ja suositukset**

1.1 **Päätelmät**

1.1.1 **Kehityssuuntaukset**

Väestönkehityksen suuntauksena vuoteen 2050 mennessä ovat muun muassa väestön kasvu ja ikääntyminen sekä kaupungistuminen ja eriarvoisuuden lisääntyminen. ”Maailman väestömäärän odotetaan nousevan vuoteen 2050 mennessä 9,1 miljardiin, mikä on 34 prosenttia enemmän kuin tällä hetkellä. Lähes kaikki tästä väestönkasvusta tapahtuu kehitysmaissa. Kaupungistuminen jatkuu kiihtyvänä, ja noin 70 prosenttia maailman väestöstä tulee asumaan kaupungeissa (nykyisin osuus on 49 prosenttia). Tästä johtuvaan kysynnän kasvuun vastaamiseksi elintarviketuotantoa (pois lukien biopolttoaineiden valmistukseen käytettävät elintarvikkeet) on kuitenkin lisättävä 70 prosenttia” ([1]).

1.1.2 **Euroopan elintarvike- ja juomateollisuuden rooli**

Euroopan elintarvike- ja juomateollisuuden tulee muokata kehitysstrategiaansa toimintaympäristössä, jota leimaavat vaatimaton talouskasvu, niukkenevat luonnonvarat, rakenteellisesti korkeat perushyödykkeiden ja energian hinnat sekä hankala pääoman saanti. Innovointi on keskeistä alan kilpailukyvyn kehittämiseksi.

Tällaisessa tilanteessa alan on valmistauduttava vastaamaan tuleviin haasteisiin. Tässä ETSK:n lausunnossa käsitellään keskeisiä politiikanaloja, joilla tarvitaan toimia liiketoiminnalle suotuisamman ympäristön luomiseksi. Tällä tavoin olisi luotava elintarvike- ja juomateollisuudelle edellytykset kestävään kasvuun, innovointiin ja työpaikkojen luomiseen samalla kun se jatkaa turvallisten, ravitsevien, korkealaatuisten ja kohtuuhintaisten elintarvikkeiden tuottamista kuluttajille.

1.1.3 **Euroopan elintarvike- ja juomateollisuus tarvitsee alakohtaista teollisuuspolitiikkaa**

ETSK kannattaa voimakkaasti sitä, että Euroopan elintarvike- ja juomateollisuudelle laaditaan sen omien erityistarpeiden mukaan räätälöity alakohtainen teollisuuspolitiikka. Komitea katsoo, että tämä voitaisiin toteuttaa uusimalla elintarvikeketjun toiminnan parantamista käsittelevän korkean tason foorumin toimeksianto vuosiksi 2015–2019. Foorumin edellinen toimeksianto päättyi 31. joulukuuta 2014.

([1]) http://www.fao.org/fileadmin/templates/wsfs/docs/expert_paper/How_to_Feed_the_World_in_2050.pdf

1.2 **Suositukset**

ETSK kiinnittää Euroopan komission, Euroopan parlamentin, Eurooppa-neuvoston ja jäsenvaltioiden hallitusten huomion seuraavassa mainittuihin seikkoihin, jotka ovat keskeisiä Euroopan elintarvike- ja juomateollisuuden menestymisen kannalta. Se kiinnittää myös alan yritysten huomion niiltä edellytettäviin aloitteisiin ja toimiin.

1.2.1 **Sisämarkkinoiden toteutumisen edistyminen**

Euroopan komission ja jäsenvaltioiden olisi edistettävä elintarvike- ja juomatuotteiden vapaan liikkuvuuden varmistavien sisämarkkinoiden toteutumista. Tämä on perusedellytys elintarvike- ja juoma-alan yritysten kilpailukykyisen toiminnan edistämiseksi EU:ssa mutta ei välttämättä tarkoita uuden lainsäädännön antamista vaan toimenpiteitä voimassa olevien sääntöjen täytäntöönpanon parantamiseksi.

Komission olisi kartoitettava ja seurattava edistymistä seuraavissa asioissa:

— komission parhaillaan toteuttamat REFIT-toimet, joiden avulla olisi edistettävä elintarvikkeiden sisämarkkinoiden toteutumista unohtamatta kuitenkaan työntekijöiden työolojen nykyistä tasoa

— tuore YMP-uudistus, joka tulee panna täytäntöön niin, että ei vääristetä kilpailua jäsenvaltioiden välillä ja että kannustetaan kestäväpohjaiseen tuotantoon

— harjoittelupaikkoja koskeva EU:n sitoumus, jonka toteuttaminen edellyttää täyttä tukea jäsenvaltioilta.

1.2.2 **Elintarvikkeiden ja juomien kaupan edistäminen kansainvälisellä tasolla**

ETSK tähdentää kaupasta ja elintarviketurvasta 4. tammikuuta 2010 antamansa lausunnon ([2]) mukaisesti, että elintarviketurva on pidettävä keskeisenä tavoitteena kaikissa meneillään olevissa maailmanlaajuisissa kauppaneuvotteluissa.

EU:n kansainvälisellä tasolla noudattamissa neuvottelustrategioissa olisi pyrittävä tullien poistamiseen EU:n vientituotteilta ja kaupan edistämiseen niin, että maat, joilla on viennissä suurin kasvupotentiaali, ryhtyvät soveltamaan kansainvälisesti tunnustettuja standardeja. Komission olisi

— pyrittävä suotuisaan lopputulokseen vielä kesken olevissa merkittävissä EU:n (ja Yhdysvaltojen, Japanin ja eteläaasialaisten kumppanien välisissä) kauppasopimusneuvotteluissa, sillä näistä sopimuksista voi olla huomattavaa etua elintarvikkeiden ja juomien tuottajille

— seurattava voimassa olevien kauppasopimusten täytäntöönpanoa

— tähdättävä kahden- ja monenvälisten sopimusten parempaan koordinointiin

— varmistettava kohtelun vastavuoroisuus, olipa kyse suojatullien alentamisesta tai tullien ulkopuolisten esteiden poistamisesta, sekä taattava EU:n nykyisten kuluttajansuoja-, ympäristö- ja terveydensuojelunormien säilyminen.

Euroopan komission olisi lisättävä pk-yritysten kansainvälistymiseen osoitettavaa tukea. Julkinen tuki on edelleen olennaisen tärkeää, jotta voidaan

— luoda suotuisat olosuhteet poistamalla kaupan esteitä

— helpottaa ulkomaankaupan rahoituksen (vientiluottojen ja -takuiden) saantia

([2]) EUVL C 255, 22.9.2010, s. 1.

— tukea viennin edistämistä julkisen ja yksityisen sektorin yhteistyön pohjalta

— koota tietoa unionin ulkopuolisten maiden tuontivaatimuksista ja välittää sitä pk-yrityksiä edustaville järjestöille.

1.2.3 **Elintarvike- ja juoma-alan omat aloitteet henkilöresurssien lisäämiseksi ja työllisyyden vahvistamiseksi**

Alan itsensä olisi mitä aiheellisinta parantaa imagoaan etenkin nuorten keskuudessa. Jotta alalle saadaan tarpeiden mukaisesti yhä ammattitaitoisempaa henkilöstöä, olisi

— varmistettava, että kaikkialla jäsenvaltioissa on saatavilla yhä enemmän laadukasta alakohtaista työmarkkinatietoa työnantajien ja potentiaalisten työntekijöiden välisen tiedonkulun epäsymmetrisyysongelman ratkaisemiseksi sekä taitojen kysynnän ja tarjonnan kohtaamattomuusongelmien kartoittamiseksi ja korjaamiseksi

— järjestettävä korkea-asteen oppilaitosten opintokurssien säännöllinen validointi niin, että siihen osallistuu elintarvike- ja juoma-alan edustajia, jotta varmistetaan ammatillisen koulutuksen tarkoituksenmukaisuus

— avattava oppisopimusohjelmat kaikille henkilöille, jotka pyrkivät elintarvike- ja juoma-alalle, eikä pelkästään nuorille; tämä on erityisen tärkeää työelämään palaavien naisten ja alan vaihtoa suunnittelevien vanhempien työntekijöiden tarjoaman potentiaalin vapauttamiseksi

— taattava välineet ja resurssit koulutuksen ja elinikäisen oppimisen järjestämiseksi ja siten pätevän työvoiman saannin varmistamiseksi; työmarkkinavuoropuhelu on tässä yhteydessä keskeinen tekijä.

ETSK kannustaa perustamaan elintarvike- ja juoma-alalle elintarvikkeisiin keskittyvän osaamis- ja innovaatioyhteisön (Knowledge and Innovation Community, KIC), sillä näin sitouduttaisiin lisäämään olennaisella tavalla t&k-investointeja vuoteen 2020 mennessä ja edistettäisiin voimakkaasti työllisyyttä ja kasvua.

ETSK korostaa myös seuraavien seikkojen merkitystä:

— eurooppalaisten työntekijöiden ja kuluttajien suojeleminen

— ILO:n keskeisten sääntöjen täysimääräinen ja tehokas täytäntöönpano, soveltaminen ja noudattaminen

— elintarvike- ja juoma-alan eurooppalaiset laatustandardit.

1.2.4 **Tavoitteena kestäväpohjainen elintarvikeketju**

ETSK toteaa tässäkin yhteydessä, että kestävän kulutuksen ja tuotannon edistäminen on hyödyllistä nivoa tiiviisti resurssitehokasta Eurooppaa koskevan etenemissuunnitelman ([3]) täytäntöönpanoon. Komitea kannustaa jäsenvaltioita toteuttamaan näitä politiikkoja etenemissuunnitelman ja talouspolitiikan EU-ohjausjakson puitteissa ([4]). ETSK haluaisikin, että laadittaisiin kokonaisvaltainen suunnitelma elintarvikeketjun kestäväpohjaisuuden varmistamiseksi. Se kehottaa komissiota antamaan tiedonannon aiheesta ”Elintarvikejärjestelmien kestäväpohjaisuus”.

ETSK:n olisi pidettävä tässä lausunnossa ja muissa viime kuukausina annetuissa elintarvikeaiheisissa lausunnoissa esitettyjä suosituksia kattavasti esillä Milanon maailmannäyttelyssä.

([3]) COM(2011) 571 final.
([4]) EUVL C 191, 29.6.2012, s. 6.

1.2.5 **Elintarvikejäte**

ETSK viittaa lausuntoonsa ([5]), jossa se vahvistaa tarpeen laatia EU:n yhteinen määritelmä ja maailmanlaajuisesti yhteensovitetut yhteiset menetelmät ruokahävikin ja elintarvikejätteen määrän arviointia ja myös myymättä jääneen ruoan kierrätystä ja hyödyntämistä varten. Komitea katsoo kuitenkin, että toimiin tulee ryhtyä jo ennen tulosten saamista meneillään olevista EU:n ja maailmanlaajuisista tutkimushankkeista. Tällaisia toimia ovat esimerkiksi tietoisuuden lisääminen ruoan haaskauksesta elintarvikeketjussa ja panostaminen parhaiden käytänteiden kehittämiseen ja levittämiseen.

Tulevassa elintarvike- ja juoma-alan teollisuuspolitiikassa on pyrittävä tasapainoiseen lähestymistapaan ja puututtava ruoan haaskaukseen: sen ennaltaehkäisyyn tähtäävissä politiikoissa olisi tarkasteltava koko elintarvikeketjua sadonkorjuuta edeltävästä vaiheesta aina kuluttajiin saakka.

Olisi myös tutkittava tarkasti veropolitiikkaa (alv) ja jäsenvaltioiden toimien koordinointia, jotta helpotettaisiin lahjoittamista ruokapankkeihin, jotka ovat yksi keino vähentää ruoan haaskausta.

1.2.6 **Reilut toimintatavat toimitusketjussa**

ETSK pyrkii vastaisuudessakin edistämään 9. toukokuuta 2013 antamassaan lausunnossa ([6]) ehdotetun mukaisesti kulttuurin muuttumista, jotta elintarvikeketjun yritysten välisissä suhteissa noudatettaisiin hyviä kauppatapoja. Se suhtautuukin myönteisesti siihen, että sekä jakelijat että elintarvikkeiden ja juomien valmistajat ovat kehittäneet vapaaehtoispohjaista aloitetta yritysten välisten suhteiden tasapuolisuuden edistämiseksi elintarvikeketjussa (Supply Chain Initiative, SCI ([7])).

1.2.7 **Tutkimus-, kehittämis- ja innovointitoiminta**

Elintarvikealalla on edessään suuria haasteita, mutta t&k-rahoitus on vähäistä. ETSK:n mielestä t&k-toiminta tulee kohdentaa selvästi ja teollisuuden tulee olla keskeinen kumppani, kun määritellään, miten tämä pitäisi tehdä. Lisäksi ETSK katsoo, että innovaatioiden menestyksen ja hyväksynnän varmistamiseksi niitä tulee tehdä etenkin kuluttajien odotusten perusteella.

1.2.8 **Elintarvike- ja juoma-alan pk-yritykset**

EU:n lainsäädännön noudattamisesta aiheutuvat kustannukset rasittavat erityisesti pk-yrityksiä. Esimerkiksi merkintävaatimusten tiheät muutokset ja yhdenmukaistamisen puutteellisuus luovat rasitteita ja haittaavat kasvua. ETSK:n mielestä olisi kiinnitettävä erityistä huomiota pk-yritysten nimenomaisiin tarpeisiin ja pyrittävä etenkin keventämään hallinnollista taakkaa. Komitea kehottaa kuitenkin varovaisuuteen varsinkin elintarviketurvallisuutta koskevien vapautusten myöntämisessä pk-yrityksille, sillä tämä voi vaikuttaa kielteisesti ja ajaa pk-yrityksiä pois markkinoilta.

1.2.9 ETSK kehottaa komissiota laatimaan raportin, jossa arvioidaan, olisiko alkoholijuomiin sovellettava vaatimusta tietojen antamisesta alkoholijuomien ainesosista ja ravintoarvoista.

([5]) EUVL C 161, 6.6.2013, s. 46.
([6]) ETSK:n lausunto aiheesta ”Suurten kauppaketjujen ja elintarvikkeiden toimittajien väliset kauppasuhteet – nykytilanne” (EUVL C 133, 9.5.2013, s. 16).
([7]) http://www.supplychaininitiative.eu/

2. **Euroopan elintarvike- ja juomateollisuuden nykytilanne**

2.1 Euroopan elintarvike- ja juomateollisuus on EU:n talouden suurin valmistusteollisuuden ala. Sen vuotuinen liikevaihto on yli biljoona euroa, ja se työllistää suoraan 4,25 miljoonaa työntekijää unionissa. Se on myös osa arvoketjua, joka työllistää yhteensä 32 miljoonaa ihmistä ja tuottaa 7 prosenttia EU:n bruttokansantuotteesta. Elintarvike- ja juoma-alan yrityksistä 99,1 prosenttia on pk-yrityksiä ([8]).

2.2 Yksityisten t&k-investointien osuus on 0,27 prosenttia alan liikevaihdosta. Yhteisen tutkimuskeskuksen vuoden 2012 tulostaulu vahvisti edellisinä vuosina havaitut kehityssuuntaukset, erityisesti sen, että yksityisten t&k-investointien määrä on pysynyt EU:ssa vakaana mutta on edelleen pienempi kuin muualla maailmassa ([9]).

2.3 Elintarvike- ja juomateollisuus jalostaa 70 prosenttia EU:n maataloustuotannosta ja tarjoaa eurooppalaisille kuluttajille turvallisia, laadukkaita ja ravitsevia elintarvikkeita.

2.4 Euroopasta vietiin vuonna 2012 jalostettuja elintarvikkeita ja juomatuotteita eri puolille maailmaa 86,2 miljardin euron arvosta ([10]), mikä tekee siitä maailman suurimman viejän tällä alalla. Lisäksi EU:n kauppatase oli vuonna 2012 ennätysmäiset 23 miljardia euroa ylijäämäinen. Jäsenvaltioiden välinen elintarvike- ja juomatuotteiden kauppa on kolminkertaistunut 20:n viime vuoden aikana, ja sen arvo on nyt noin 450 miljardia euroa ([11]).

2.5 Ala on suhdanteista riippumaton ja muutoksiin joustavasti sopeutuva talouden kulmakivi, joka on vahvasti läsnä kaikissa jäsenvaltioissa. Sillä on epäilemättä merkittävä sija Euroopan valmistusteollisuuden pyrkimyksissä kasvattaa bkt-osuuttaan 20 prosenttiin Euroopan komission Eurooppa 2020 -strategiaan liittyen asettaman tavoitteen ([12]) mukaisesti. ETSK vahvistaa tukensa tälle tavoitteelle ja toistaa suosituksensa siitä, että tavoitteen ohella on painotettava myös laatunäkökohtia ([13]).

2.6 Keskeiset kilpailukyvyn indikaattorit osoittavat kuitenkin, että ala on menettämässä kilpailullista etulyöntiasemaansa. Maailmanlaajuisen kysynnän kasvaessa vientimarkkinaosuus on pienentynyt vuosi vuodelta (vientiosuus oli 16,1 prosenttia vuonna 2012, kun se oli 20,5 prosenttia vuonna 2002 ([14])).

2.7 Käsillä olevassa ETSK:n oma-aloitteisessa lausunnossa kiinnitetään erityishuomiota elintarvike- ja juoma-alaan ja esitetään, mihin toimenpiteisiin pitäisi ryhtyä tämän kielteisen kehityksen kääntämiseksi ja alan kilpailukyvyn lujittamiseksi sisämarkkinoilla ja maailmanlaajuisesti.

2.8 Kuluttajilla on oikeus saada totuudenmukaista ja tasapuolista tietoa alkoholijuomista, jotta he voivat tehdä tietoon perustuvia päätöksiä kulutuksestaan. Kaikkiin alkoholijuomiin olisi sovellettava samoja sääntöjä niiden alkoholipitoisuudesta riippumatta. ETSK kehottaa komissiota laatimaan viipymättä asetuksessa (EU) N:o 1169/2011 joulukuuhun 2014 mennessä annettavaksi vaaditun kertomuksen, jossa arvioidaan, olisiko alkoholijuomiin tulevaisuudessa sovellettava vaatimusta tietojen antamisesta niiden ainesosista ja ravintoarvoista.

3. **Teollisuustoiminnan lisäämiseen tähtäävät toimet Euroopassa**

3.1 **EU:n toimielinten aloitteet**

Kilpailukykyneuvosto on tunnustanut panoksen, joka kaikilla teollisuudenaloilla on annettavana Euroopan taloudelle, ja kannustanut komissiota toteuttamaan alakohtaisia aloitteita ([15]).

([8]) *Lähde*: Data and Trends of the European Food and Drink Industry 2013–2014. http://www.fooddrinkeurope.eu/uploads/publications_documents/Data__Trends_of_the_European_Food_and_Drink_Industry_2013-20141.pdf

([9]) *Lähde*: 2012 EU Industrial R&D Investment Scoreboard, yhteinen tutkimuskeskus ja tutkimuksen ja innovoinnin pääosasto (RTD).

([10]) http://www.fooddrinkeurope.eu/uploads/publications_documents/Data__Trends_of_the_European_Food_and_Drink_Industry_2013-20141.pdf

([11]) http://ec.europa.eu/internal_market/publications/docs/20years/achievements-web_en.pdf

([12]) http://ec.europa.eu/about/juncker-commission/docs/pg_fi.pdf

([13]) Teollista renessanssia käsittelevä ETSK:n lausunto (EUVL C 311, 12.9.2014, s. 47).

([14]) *Lähde*: UN Comtrade, 2012.

([15]) http://register.consilium.europa.eu/doc/srv?l=FI&f=ST%2017202%202013%20INIT

Pian tämän jälkeen Euroopan komissio julkaisi tiedonannon **"Kohti Euroopan teollista renessanssia", COM (2014) 14** ([16]). Kahta kuukautta myöhemmin maaliskuussa 2014 pidetyssä huippukokouksessa EU:n valtion- ja hallitusten päämiehet niin ikään korostivat tarvetta kehittää Euroopan teollista perustaa sekä vakaan, yksinkertaisen ja ennakoitavan ympäristön merkitystä. He totesivat myös, että teollisuuden kilpailukykyyn liittyvät näkökohdat olisi otettava järjestelmällisesti huomioon kaikilla politiikan alueilla ([17]).

Teollisuus- ja yrittäjyysasioista vastaavan komissaarin vuonna 2009 perustama **elintarvikeketjun toiminnan parantamista käsittelevä korkean tason foorumi** ([18]) on tällä välin antanut loppuraporttinsa. Se hyväksyi elintarvikealan teollisuuspolitiikan kehittämistä koskevat suosituksensa yksimielisesti ([19]) 15. lokakuuta 2014 pitämässään viimeisessä kokouksessa. Suositukset on otettu huomioon tässä ETSK:n lausunnossa.

ETSK haluaa nyt antaa panoksensa Euroopan komission muihin aloitteisiin. Tähän kuuluu mm. osallistuminen tänä vuonna järjestettävään Milanon maailmannäyttelyyn, jossa paviljongin pääteemana on ruokaturva. Lokakuussa 2015 julkaistaneen lisäksi tutkimus **EU:n kilpailuasemasta elintarvike- ja juoma-alalla**.

ETSK panee myös merkille, että juuri avatun Milanon maailmannäyttelyn aiheena on "Maapallon ruokkiminen – energiaa elämää varten". Euroopan komissio kannustaa keskustelua siitä, miten tiede ja innovointi voivat osaltaan edistää globaalia elintarviketurvaa ja kestävyyttä. Tämä on loistava tilaisuus ETSK:lle esittää suuren yleisön keskusteltavaksi tässä lausunnossa ja muissa viime kuukausina annetuissa elintarvikeaiheisissa lausunnoissa esiin tuotuja näkemyksiä. Euroopan komission näyttelyosasto soveltuu ihanteellisesti näille keskusteluille, joita voitaisiin käydä yhdessä tai useammassa tätä varten järjestettävässä tiedotusseminaarissa.

3.2 **Elintarvikkeiden tuottajien yhteiset päätökset ammattiliittojen kanssa**

Euroopan elintarvike- ja juomateollisuutta edustava FoodDrinkEurope ja **elintarvike-, maatalous- ja matkailualan** ammattiliittojen **eurooppalainen keskusliitto** EFFAT allekirjoittivat maaliskuussa 2014 yhteisen julkilausuman, jonka aiheena on elintarvike- ja juoma-alaa koskevien Euroopan tason alakohtaisten toimien tarve.

4. **Kohti Euroopan elintarvike- ja juomateollisuutta koskevaa teollisuuspolitiikkaa: keskeiset toimintapilarit**

4.1 **Elintarvikkeiden ja juomien toimitusketjun toimivuuden parantaminen sisämarkkinoilla**

4.1.1 EU:n elintarvikelainsäädäntö on hyvin pitkälle yhdenmukaistettua, ja ala hyötyy merkittävästi sisämarkkinoiden tarjoamista mahdollisuuksista. Jäsenvaltioiden välinen kauppa on kasvanut huomattavasti kymmenen viime vuoden aikana, ja sen osuus on nykyisin noin 20 prosenttia EU:n elintarvike- ja juomatuotannosta. Yrityksiltä saadaan kuitenkin edelleen ilmoituksia elintarvikenormeja koskevan EU:n lainsäädännön tulkintojen ja täytäntöönpanon eroavuuksista. Integraation tehostaminen avaisi uusia kasvumahdollisuuksia ([20]).

Elintarvikeketjuun osallistuvien toimijoiden suhteiden parantaminen on niin ikään oleellista elintarvike- ja juoma-alan kilpailukyvyn turvaamiseksi ([21]).

4.1.2 Euroopan komission tekemä työ, jonka puitteissa se seuraa eurooppalaisen toimitusketjualoitteen (Supply Chain Initiative, SCI ([22])) tuloksellisuutta sekä sääntöjen noudattamista jäsenvaltiotasolla, on erittäin tärkeää ([23]). SCI on elintarvikeketjun eri sidosryhmäorganisaatioiden tärkeä yhteinen, vapaaehtoispohjainen aloite. Sen avulla voidaan parantaa yritysten välisiä suhteita ja ratkoa yritysten välisissä kauppasuhteissa mahdollisesti syntyviä erimielisyyksiä.

([16]) http://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/ALL/?uri=CELEX:52014DC0014
([17]) http://register.consilium.europa.eu/doc/srv?l=EN&t=PDF&gc=true&sc=false&f=ST%207%202014%20INIT
([18]) http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2010:210:0004:0005:FI:PDF
([19]) http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-1139_en.htm
([20]) http://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/ALL/?uri=CELEX:52014SC0014
([21]) ETSK:n lausunto EUVL C 133, 9.5.2013, s. 16.
([22]) http://www.supplychaininitiative.eu/
([23]) COM(2014) 472.

4.2 **Kestävän työllisyyden ja työn tuottavuuden edistäminen**

4.2.1 EFFAT ja FoodDrinkEurope laativat vuonna 2013 alan työntekijöiden osaamisen kehittämiseksi yhteisen raportin, jossa esitetään, millaisia koulutukseen ja osaamiseen liittyviä toimia työmarkkinoiden haasteisiin vastaamiseksi tarvitaan ([24]).

4.2.2 Lisäksi ne antoivat sitoumuksen harjoittelupaikkojen tarjoamisesta nuorille elintarvike- ja juomateollisuudessa ([25]). Sitoumuksen tavoitteena on lisätä kaikkialla EU:ssa korkeatasoisten harjoittelupaikkojen tarjontaa elintarvike- ja juomateollisuusyrityksissä, etenkin pk-yrityksissä.

4.3 **Kansainvälisen kaupan tehostaminen**

4.3.1 EU:n vuoden 2012 kauppatase oli 23 miljardia euroa ylijäämäinen, ja EU on edelleen johtava elintarvike- ja juomatuotteiden viejä, vaikka sen osuus maailmanlaajuisista elintarvike- ja juomamarkkinoista kutistuu. Esimerkiksi Kiina ja Brasilia ovat viime vuosina sitä vastoin jatkuvasti kasvattaneet vientimarkkinaosuuttaan ([26]).

4.3.2 Vaikka yleisesti tunnustetaan, että ruokaturva on ensiarvoisen tärkeää ([27]), on viennin lisääminen yksi keskeisistä kasvun lähteistä alalle kuin alalle. Kun vauraan väestön osuus kasvaa nousevan talouden maissa, alalla olisi oltava edellytykset vastata maailmanlaajuisen kysynnän kasvuun.

4.3.3 Mielekkään monenvälisen sopimuksen solmiminen WTO:n puitteissa olisi ollut tehokkain ratkaisu markkinoiden avaamiseksi, mutta kattavaan sopimukseen ei onnistuttu pääsemään toistuvista neuvottelukierroksista huolimatta.

4.3.4 Kahdenvälisistä kauppasopimuksista on näin ollen tullut erittäin tärkeitä, ja ne ovat olleet tuloksellisia yleensä Euroopan teollisuuden ja erityisesti elintarvike- ja juoma-alan kannalta. Meneillään olevissa TTIP-neuvotteluissa olisi puututtava sekä tulliesteisiin että tullien ulkopuolisiin esteisiin ja painotettava vastavuoroisuutta Euroopasta vietävien elintarvike- ja juomatuotteiden kohtelussa vaarantamatta kuitenkaan millään tavalla eurooppalaisten kuluttajien etuja. Neuvottelutuloksen olisi tuotettava huomattavaa etua Euroopan elintarvikealalle ([28]).

4.3.5 EU:n menekinedistämispolitiikka on oiva väline, joka auttaa hyödyntämään eurooppalaisten maatalous- ja elintarviketuotteiden myönteistä imagoa kaikkialla maailmassa ja levittämään viestiä eurooppalaisten elintarvikkeiden keskeisistä ominaisuuksista.

4.4 **Kestävän tuotannon ja kulutuksen edistäminen**

4.4.1 Kuten komitea toteaa vuonna 2012 antamassaan lausunnossa ([29]), ”[k]estävä kulutus ja tuotanto, jolla tarkoitetaan sellaisten palvelujen ja tuotteiden käyttöä, joiden arvo on suurempi mutta joihin kuluu vähemmän luonnonvaroja, on keskeinen tekijä strategioissa, joiden avulla pyritään lisäämään resurssitehokkuutta ja edistämään vihreää taloutta”.

4.4.2 Euroopan elintarvike- ja juomateollisuus on riippuvaista siitä, että saatavilla on riittävästi tietyt laatukriteerit täyttäviä ja hinnaltaan kilpailukykyisiä maataloudesta peräisin olevia raaka-aineita.

4.4.3 Yksi suurimmista haasteista on elintarvikejäte: Euroopan elintarvikeketjussa päätyy vuosittain jätteeksi noin 90 miljoonaa tonnia ruokaa. Kun ruokaa haaskataan, hukkaan menevät myös sen tuotannossa käytetyt raaka-aineet: vesi, lannoitteet ja polttoaineet. Eräät avainaloitteet ovat antaneet kimmokkeen useampien kumppanuuksien solmimiseen asianomaisten sidosryhmien kanssa, esimerkkeinä Every Crumb Counts -kampanja ja ”työkalupakin” kehittäminen alan toimijoille. ETSK:n vuonna 2013 elintarvikejätteen syntymisen estämisestä ja vähentämisestä antamassa lausunnossa (asiakokonaisuus NAT/570) valotettiin tähän liittyviä ongelmia ja mahdollisia ratkaisuja.

([24]) http://www.effat.org/en/node/10599
([25]) http://ec.europa.eu/education/policy/vocational-policy/doc/alliance/fooddrinkeurope-effat-pledge_en.pdf
([26]) http://www.fooddrinkeurope.eu/uploads/publications_documents/Data__Trends_of_the_European_Food_and_Drink_Industry_2013-20141.pdf
([27]) EUVL C 255, 22.9.2010, s. 1.
([28]) Ks. Copa-Cogecan ja FoodDrinkEuropen yhteinen kannanotto: http://www.fooddrinkeurope.eu/news/statement/agri-food-chain-reps-call-on-negotiators-to-resolve-non-tariff-measures-in/
([29]) EUVL C 191, 29.6.2012, s. 6.

4.4.4 Euroopan komissio on suosittanut, että elintarvikealaa pidettäisiin resurssitehokkuuden parantamisen kannalta keskeisenä alana, ja toteuttanut yksityiskohtaisen kuulemismenettelyn kestävyysperiaatteiden toteutumisesta eurooppalaisessa elintarvikejärjestelmässä ([30]).

4.4.5 Kestävyysajatusta olisi tarkasteltava laajemmin kuin vain ympäristön kannalta kestävän kehityksen näkökulmasta: siinä olisi otettava huomioon myös kestävän kehityksen sosiaalinen ja taloudellinen pilari. Näin tehtiin elintarvikeketjua korkean tason foorumissa edustavien 11 organisaation yhteisessä julkilausumassa ([31]).

4.5 **Innovaatiounionin rakentaminen**

4.5.1 Elintarvike- ja juoma-alan t&k-investoinnit ovat EU:ssa vähäiset verrattuna muihin valmistusteollisuuden aloihin ja elintarvike- ja juomateollisuuteen muualla maailmassa ([32]).

4.5.2 Elintarvike- ja juoma-alan osaamis- ja innovaatioyhteisöjä tulee kannustaa ja tukea. Osaamis- ja innovaatioyhteisöt toimivat pitkäjänteisesti 7–15 vuoden tähtäimellä, mutta ne täyttävät samalla myös tiettyjä lyhyen ja keskipitkän aikavälin tavoitteita, joita ovat esimerkiksi oleellinen sitoumus lisätä t&k-investointeja vuoteen 2020 mennessä sekä edistää työllisyyttä ja kasvua.

Elintarvike- ja juoma-alan yrityksillä on alinomaa ongelmia, kun ne ottavat käyttöön innovatiivisia tuotteita ja prosesseja. Pk-yritykset kärsivät eniten, koska niiden organisaatio ja resurssit ovat suppeita eikä niillä ole asian vaatimia johtamisvalmiuksia, kokemusta ja strategista visiota. Uusien tuotteiden markkinoille saattamisen edellyttämiä lupamenettelyjä on nopeutettava, mutta samalla on noudatettava ennalta varautumisen periaatetta ja saatettava markkinoille vain sellaisia tuotteita, jotka ovat kuluttajien terveyden kannalta turvallisia.

4.6 **Erityisesti pk-yritysten hallinnollisten rasitteiden vähentäminen**

4.6.1 Etenkin pk-yritykset kärsivät toimintarakenteiden määrän ylettömästä kasvusta tarpeettomien hallinnollisten rasitteiden seurauksena. Tällaiset yritykset ovat avainasemassa alan kilpailukyvyn kannalta, ja niihin tulee siksi kiinnittää erityishuomiota heikentämättä kuitenkaan elintarviketurvallisuutta tai työntekijöiden ja kuluttajien oikeuksia.

4.6.2 Komissio on toteuttanut REFIT-ohjelman puitteissa tärkeitä toimia sen varmistamiseksi, että EU:n lainsäädäntö on yritysten tarpeiden mukainen ja edistää kilpailukykyä ([33]).

Bryssel 27. toukokuuta 2015.

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean
puheenjohtaja
Henri MALOSSE

([30]) http://ec.europa.eu/environment/eussd/food.htm
([31]) Maaliskuun 7 päivänä 2014 annettu yhteinen julkilausuma ”Actions towards a more sustainable European food chain” [”Toimet kestävyysajattelun mukaisemman eurooppalaisen elintarvikeketjun edistämiseksi”]: http://www.fooddrinkeurope.eu/news/press-release/europes-food-chain-partners-working-towards-more-sustainable-food-systems/
([32]) Ks. alaviite 15.
([33]) http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-682_fi.htm